

ПРОИЗВОДСТВО НА АКВАКУЛТУРИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Производството на аквакултури в Европейския съюз остава в относителен застои в сравнение с нарастването на световно равнище на производството на морски храни, отглеждани в стопанства. През последните 20 години Комисията се опита да засили производствения потенциал на ЕС чрез стартирането на различни стратегии и насоки, а през 2016 г. беше създаден консултативен съвет по аквакултурите. Този орган се състои от представители на промишлеността и други съответни организации на заинтересованите страни и предоставя съвети на европейските институции и на държавите членки.

КОНТЕКСТ

Докато между 1990 г. и 2017 г. настъпи четирикратно увеличение на производството на аквакултури в световен мащаб, общото производство на отглежданите в стопанства морски храни във всички държави — членки на ЕС, остана стабилно за дълъг период от време — около 1,2 милиона тона. Данните за производството в ЕС обаче напоследък се увеличиха с около 24 %, като стойността на европейското производство на аквакултури през 2017 г. достигна 5,6 милиарда евро. 76% от тях са от рибни продукти и 24% — от черупчести организми и мекотели. Производителите на аквакултури в ЕС са се съсредоточили върху четири вида — миди (35 % от общия обем), съомга (15 %), пъстърва (14 %) и стриди (7 %) – като други важни видове, отглеждани в стопанства в ЕС, са морска каракуда, шаран, лаврак и мерценария.

Основните производители на аквакултури сред държавите – членки на ЕС, през 2017 г. бяха Испания (21 %), Франция (15 %), Обединеното кралство (14 %), Италия (14 %) и Гърция (10 %), на които като цяло се падаха около 74 % от общото производство на аквакултури. Що се отнася до стойността на производството, обаче, водещ производител беше Обединеното кралство (21 %), следвано от Франция (16 %), Испания (13 %), Гърция (12 %) и Италия (11 %). В Испания, Франция и Италия преобладават двучерупчестите мекотели (миди, стриди и мерценария). В Обединеното кралство се произвежда основно съомга, а в Гърция – лаврак и ципура.

СТРАТЕГИЯ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА АКВАКУЛТУРА

Като първи опит преодоляване на застоя в производството на аквакултури в ЕС Комисията публикува през 2002 г. съобщение ([COM\(2002\)0511](#)), озаглавено „Стратегия за устойчиво развитие на европейската аквакултура“. Целите на тази стратегия бяха:

- създаване на трайна заетост, по-специално в районите, зависещи от риболовни дейности, и увеличаване на броя на работещите в областта на аквакултурата с 8 000 до 10 000 работни места, изразени в еквивалент на пълно работно време, за периода 2003—2008 г.;
- гарантиране на потребителите на наличието на продукти, които са здравословни, безопасни и с добро качество, както и насърчаване на високи стандарти за здравето на животните и хуманното отношение към тях;
- гарантиране на екологосъобразна промишленост.

Стратегията обаче не постигна целите си, по-специално по отношение на увеличаването на производството и заетостта – не бяха постигнати нито предвиденият годишен ръст от 4 %, нито създаването на 8 000 до 10 000 нови работни места.

Главният проблем в сектора на аквакултурата беше липсата на растеж на производството за разлика от високите темпове на растеж, наблюдавани в световен мащаб. Секторът обаче отбеляза добър напредък в области като осигуряването на наличието на качествени продукти за потребителите и гарантиране на устойчивост на околната среда.

Наред с традиционните пречки и трудности от 2002 г. насам европейската аквакултура е изложена на нарасналата конкуренция от продукти, произведени в трети държави, и се наложи да се справя с кризи в управлението и с последиците от икономическата криза след 2007 г.

ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ ЗА АКВАКУЛТУРАТА — НОВ ИМПУЛС ЗА СТРАТЕГИЯТА ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА АКВАКУЛТУРА

Седем години по-късно, на 8 април 2009 г. Комисията публикува своето второ съобщение ([COM\(2009\)0162](#)) в областта на аквакултурите, което има за цел установяване и преодоляване на причините за застоя в производството на аквакултури в ЕС. Това ново съобщение бе озаглавено „Изграждане на устойчиво бъдеще за аквакултурата — Нов импулс за стратегията за устойчиво развитие на европейската аквакултура“. То имаше за цел да се гарантира, че ЕС ще продължи да бъде ключов играч в един стратегически сектор, като повиши производството и заетостта чрез прилагането на следните действия:

A. Насърчаване на конкурентоспособността на производството на аквакултури в ЕС посредством:

- научни изследвания и технологично развитие;
- насърчаване на пространственото планиране за аквакултури с цел преодоляване на проблема с конкуренцията за пространство;
- създаване на възможност секторът на аквакултурата да отговори на пазарното търсене;
- насърчаване на развитието на аквакултурата в международен план;

Б. Създаване на условия за устойчив растеж на аквакултурата чрез:

- осигуряване на съвместимост между аквакултурата и околната среда;
- изграждане на високопроизводителен сектор за отглеждане на морски животни;
- гарантиране на защитата на здравето на потребителите и признаване на здравните преимущества на хранителните продукти от водни организми;

В. Подобряване на имиджа и на управлението на сектора чрез:

- по-добро прилагане на законодателството на ЕС;
- намаляване на административните тежести;
- осигуряване на правилно участие на заинтересованите страни и предоставяне на подходяща информация на обществеността;
- осигуряване на адекватно наблюдение на сектора на аквакултурата.

СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА АКВАКУЛТУРИТЕ НА ЕС

И накрая, стратегическите насоки ([COM\(2013\)0229](#)), публикувани от Комисията на 29 април 2013 г., имаха за цел да подпомогнат държавите членки при определянето на собствените им национални цели, като се отчитат техните относителни изходни позиции, националните условия и институционалните мерки. Тези насоки разглеждат четири приоритетни области:

- опростяване на административните процедури и намаляване на времето за лицензиране за стопанствата за аквакултури;
- координирано пространствено планиране за преодоляване на препятствията, произтичащи от недостига на пространство;
- засилване на конкурентоспособността на производството на аквакултури в ЕС;
- насърчаване на равнопоставени условия на конкуренция.

МНОГОГОДИШНИ НАЦИОНАЛНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАНОВЕ

Както беше установено в член 34 от основния регламент за ОПОР (Регламент (ЕС) № 1380/2013^[1]), държавите членки трябваше да представят [многогодишни национални стратегически планове](#) (МНСП) за развитието на дейностите, свързани с аквакултурите, на своя територия за периода 2014 – 2020 г. Комисията насърчи обмена на информация и най-добри практики между държавите членки чрез различни семинари и срещи. Като последващо действие тя улесни координацията на националните мерки, предвидени в многогодишните национални стратегически планове. Държавите членки извършиха средносрочна оценка на изпълнението на своите МНСП до края на 2017 г. Окончателните доклади за оценка се очакват от националните правителства в началото на 2021 г.

РОЛЯТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Парламентът прие множество резолюции, имащи за цел по-нататъшното укрепване на сектора на аквакултурите на ЕС:

- Резолюция от 16 януари 2003 г. относно аквакултурата в Европейския съюз: настояще и бъдеще^[2];
- Законодателна резолюция от 27 април 2006 г. относно предложението за директива на Съвета относно ветеринарномедицинските изисквания за аквакултури и продукти от тях и за предотвратяване и борба с някои болести по водните животни^[3];
- Законодателна резолюция от 14 ноември 2006 г. относно предложението за регламент на Съвета относно използването на чужди и неприсъщи за района видове в аквакултурата^[4];
- Законодателна резолюция от 14 ноември 2006 г. относно предложението на регламент на Съвета за изменение на Регламент(ЕО) № 104/2000 на Съвета относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури^[5];
- Резолюция от 4 декември 2008 г. относно приемането на Европейски план за управление на популациите от корморани с оглед на свеждането до минимум на нарастващото въздействие на кормораните върху запасите от риба, риболова и аквакултурите^[6];
- Резолюция от 17 юни 2010 г. относно нов импулс за стратегията за устойчиво развитие на европейската аквакултура^[7];

---

[1] [ОБ С 354, 28.12.2013 г., стр. 22](#)

[2] [ОБ С 38 Е, 12.2.2004 г., стр. 318](#)

[3] [ОБ С 296 Е, 6.12.2006 г., стр. 106](#)

[4] [ОБ С 314 Е, 21.12.2006 г., стр. 73](#)

[5] [ОБ С 314 Е, 21.12.2006 г., стр. 76](#)

[6] [ОБ С 21 Е, 28.1.2010 г., стр. 11](#)

[7] [ОБ С 236 Е, 12.8.2011 г., стр. 132](#)

- Резолюция от 8 юли 2010 г. относно режима за внос в ЕС на рибни продукти и продукти от аквакултури с оглед на бъдещата реформа на общата политика в областта на рибарството^[8];
- Законодателна резолюция от 23 ноември 2010 г. относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 708/2007 на Съвета относно използването в аквакултурите на чуждоземни и неприсъстващи в района видове^[9];
- Законодателна резолюция от 12 септември 2012 г. относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури^[10];
- Законодателна резолюция от 10 декември 2013 г. относно позицията на Съвета на първо четене с оглед приемането на регламент на Европейския парламент и на Съвета относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета^[11];
- Резолюция от 8 септември 2015 г. относно разгръщане на потенциала на изследователската и развойната дейност в рамките на синята икономика за създаване на работни места и растеж^[12];
- Резолюция от 12 май относно проследяемостта на продуктите от риболов и аквакултури в ресторанти и при търговия на дребно^[13];
- Резолюция от 12 юни 2018 г. относно „Към устойчив и конкурентоспособен европейски сектор на аквакултурите: настоящо състояние и бъдещи предизвикателства“^[14].

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS
05/2020

[8][ОБ С 351 Е, 2.12.2011 г., стр. 119](#)

[9][ОБ С 99 Е, 3.4.2012 г., стр. 177](#)

[10][ОБ С 353 Е, 3.12.2012 г., стр. 212](#)

[11][ОБ С 468, 15.12.2016 г., стр. 237](#)

[12][ОБ С 316, 22.9.2017 г., стр. 64](#)

[13][ОБ С 76, 28.2.2018 г., стр. 40](#)

[14][ОБ С 28, 27.1.2020 г., стр. 26](#)

